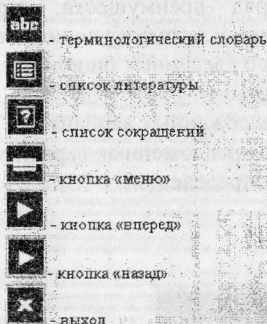

На страницах электронного учебника имеются навигационные кнопки: терминологический словарь, список рекомендованной литературы, список сокращений, кнопка меню, вперед, назад, выход.

При выборе приемов и форм предоставления учебного материала, авторы руководствовались следующими критериями:

- простота и удобство интерфейса для пользователя;
- минимальная затрата времени на освоение приемов работы с учебником;
- возможность видеть последовательность излагаемого материала;
- возможность быстрого перехода от темы к теме;

Авторы учебника надеются, что использование электронного учебника позволит пользователям библиотеки ускорить процесс получения знаний, получить практические навыки в поиске информации для удовлетворения своих информационных потребностей.

УДК 021:004.738.5

Н.М. Кравчук, заступник директора бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова

вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, 21018

library@vsmu.vinnica.ua

ВЕБ-САЙТ БІБЛІОТЕКИ ЯК ПОРТАЛ БІБЛІОТЕЧНИХ ПОСЛУГ

Впровадження нових інформаційних технологій у всі сфери бібліотечної роботи докорінно змінює діяльність бібліотек, яка ґрунтується на впровадженні послуг нового рівня. Своєчасне інформування, ефективність задоволення потреб читачів, престиж бібліотек, їх рекламу сьогодні забезпечують веб-сайти, які дозволяють розширити та урізноманітнити спектр бібліотечно-інформаційного сервісу.

Бібліотека ВНЗ є важливою ланкою і складовою частиною навчального закладу, а тому на його сайті рубрика «Бібліотека» повинна розміщуватися на головній сторінці. Інформація на сайті має бути цікавою, насамперед, читачам бібліотеки, а не представляти найбільший інтерес для самої організації. Тому структура і наповнення сайту будується на основі вивчення потреб

користувачів, першочерговості питань, що їх цікавлять, реалізації освітньої і наукової діяльності ВНЗ.

Бібліотека ВНМУ провела аналіз відвідувань та частоти звернень до власного сайту, який функціонує уже 1,5 року.

Складовою візитної картки бібліотеки є загальна інформація, яка включає історичну довідку, основні кількісні показники (об'єм фонду, щорічну кількість читачів, книговидачі, відвідування), структуру, правила користування, режим роботи, відомості про дирекцію, контактну інформацію та ін. Хоча до подібної інформації протягом існування сайту вносяться зміни рідко, все ж таки, як показав аналіз сайту бібліотеки ВНМУ, цей розділ є популярним. Щомісячна частота звернень до нього сягає близько 200 раз. Мабуть, ця цифра свідчить про постійне збільшення кількості нових віртуальних користувачів бібліотеки.

Для наших постійних користувачів значний інтерес представляє розділ «Новини». Цей блок не лише відображає динамічність функціонування бібліотеки, але й економить час користувачів при пошуку оновленої інформації. Тут доцільно розмішувати інформацію про останні надходження літератури до бібліотеки, книжкові виставки, анонси подій, які відбулися або плануються, тимчасові зміни в роботі бібліотеки тощо.

Як свідчить статистика веб-сторінок бібліотеки ВНМУ, лідером в інформаційній підтримці користувачів є власні ресурси бібліотеки. Протягом року зафіксовано понад 14 тис. звернень. Найважливішим елементом цього блоку є ЕК на документний фонд бібліотеки та аналітичні матеріали. Доступ до ЕК бібліотеки ВНМУ надає Асоціація «Ірбіс Україна». Тут можна зробити пошук за такими параметрами: ключові слова, автор, заголовок, рік видання. Проте найефективнішим методом тематичного пошуку медичної літератури є предметні рубрики класифікації MeSH, якими володіють лише бібліотечні фахівці-предметизатори і самостійний пошук віддалених користувачів за предметними рубриками не є повноцінним. Тому бібліотека виставляє на сайті звичайні текстові тематичні рекомендаційні списки літератури відповідно до найактуальніших читацьких запитів. Хоча існує думка, що це уже рудиментні форми бібліографічного інформування, статистичний аналіз сайту бібліотеки ВНМУ її заперечує. Про попит на рекомендаційні списки свідчать щомісячні 60-70 звернень.

Регулярне поповнення електронних БД значно підвищує оперативність бібліографічного інформування і читач не очікує виходу чергового бюлетеня нових надходжень. Хоча наша бібліотека продовжує на сторінках сайту виставляти бюлетень нових надходжень «Бібліокур'єр», який готує спільно з науковою частиною університету. Тут подається також інформація про надходження нових передплачених видань, їх анонс та деяких монографій, перелік університетських заходів тощо. Незважаючи на те, що «Бібліокур'єр» паралельно видається в друкованому варіанті і передається на всі кафедри університету, у віртуальному середовищі він користується попитом (щомісяця понад 50 звернень).

Оскільки веб-сайт Асоціації «Ірбис Україна» не забезпечує пошук літератури за типами, то полегшити пошук таких видань допомагають окремі розділи: «Дисертації, захищені у ВНМУ», «Автореферати», «Матеріали на CD».

Бібліотека активно популяризує видання університету, представляючи на сайті їх зміст. Саме завдяки такій інформації читачі звертаються до бібліотеки із чітко визначеними запитами на публікації у виданнях ВНМУ.

На підтримку наукового процесу бібліотека із 2005 р. почала активно популяризувати нові надходження праць викладачів університету. Рубрика «Праці науковців ВНМУ» підтвердила свою доцільність та ефективність. Зокрема, подаються скановане зображення обкладинок монографій, коротка анотація та зміст.

Звичайно, сучасного користувача цікавлять повнотекстові електронні видання. На жаль, в силу значних технічних та матеріальних витрат наша бібліотека до такої форми готова частково. Сьогодні велика увага надається представленню на сайті науково-методичних розробок в повнотекстовому варіанті.

Мобільність нашого сайту визначається не лише доступом до власних бібліотечних ресурсів, але й до інших пошукових систем мережі Інтернет. Розділ «Інформаційний сервіс» користується серед користувачів великим попитом. Він вміщує посилання на сайти: «Загальномедичні та офіційні служби», «Наукові центри та НДІ», «Міжнародні товариства та організації», «Вищі навчальні заклади медичного профілю», «Діагностичні та навчальні ресурси», «Медичні каталоги, пошукові системи», «Електронні медичні журнали». Бібліотека планує розширити цю сторінку електронними адресами довідників, енциклопедій, словників медичної та загальної тематики.

Варто відзначити, що актуальним і перспективним напрямком обслуговування науковців університету є розміщення на сайті рекомендацій з оформлення кандидатських дисертацій, списків використаних джерел до них, зразків оформлення документів, списків методичної літератури, відсилок на нормативні документи тощо.

Із впровадженням Інтернет-технологій багато бібліотечних процесів модернізуються з допомогою веб-сайту. На сьогодні діюча веб-сторінка «Зведений список періодичних видань» актуальна, насамперед, для викладачів бібліотеки. Оскільки наша бібліотека є членом корпоративної системи, то подається перелік періодики всіх бібліотек-членів корпорації з відміткою про їх місцезнаходження. При потребі можлива електронна доставка статей.

Інтернет-сайт бібліотеки відіграє значну роль не лише в забезпеченні інформаційної, освітньої і наукової підтримки професорсько-викладацького складу і студентів університету, але й у наданні методичної допомоги колегам, обміні досвідом та формуванні професійної спільноти. Оскільки бібліотека ВНМУ є методичним центром бібліотек ВНЗ м. Вінниці, то розділ «Профіклуб» спроектований для ефективного професійного інформування колег і призначений безпосередньо для організації роботи методичного об'єднання. Веб-сторінка «Заплановані заходи» представляє план роботи методичного об'єднання на поточний рік. Питання, які розглядатимуться на заходах,

виставляються заздалегідь на веб-сторінці «Конференції, семінари». Значний інтерес у бібліотечних працівників викликає розділ «На допомогу фахівцю», де представлені методичні матеріали, підготовлені бібліотекою. Постійно проводиться поповнення веб-навігатора серед інших інформаційних ресурсів бібліотечних організацій мережі Інтернет. Щомісяця «Профі-клуб» відвідують користувачі понад 100 раз.

Статистика щоденного відвідування сайту – це своєрідний підсумок роботи бібліотеки, який дозволяє оперативно реагувати на зменшення попиту або неактуальність того чи іншого матеріалу. Варто відмітити, що аудиторія відвідувачів нашого сайту розширюється. Щоденно до нас звертаються близько 100 віртуальних користувачів.

Оскільки сервери відкриті для відвідувачів з будь-якої точки земної кулі, то наявність англomовної версії сайту є обов'язковою. Вона сприяє продуктивності спілкування з партнерами і ефективності інтеграції у світову професійну спільноту.

Отож, створення веб-сайту – це складний, кропіткий, безперервний процес. Його сторінки повинні постійно і регулярно поновлюватися не лише силами бібліотекарів, але й з допомогою викладачів та студентів. При цьому ефективна реалізація проекту сайту можлива за умови наявності команди кваліфікованих спеціалістів-бібліотекарів та веб-дизайнерів. Сайт повинен бути не лише інформативним та функціональним, але й привабливим та легкодоступним. Тому при його плануванні важливо продумати не тільки зміст, але й професійно розмістити інформацію, притримуючись певних рекомендацій щодо використання різних елементів дизайну. На жаль, все це найчастіше здійснюють бібліотекарі самотужки, звертаючись до досвіду інших бібліотек та емпіричним шляхом. На сьогодні немає методичних розробок по створенню проектів веб-сайтів, були б корисними спеціальні семінари та курси з основ веб-дизайну тощо. Саме від кваліфікованого підходу до організації сайту залежить його життєздатність.

УДК 001.895+378.4(477):[004.65:027.7]

Т.О.Ярошенко, к.і.н. віце-президент з інформаційного забезпечення, директор наукової бібліотеки

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

вул. Сквороди, 2, 04070, м. Київ, Україна

yaroshenko@ukma.kiev.ua

НАУКА-ОСВІТА-ІНФОРМАЦІЯ: ПРОЕКТ «ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА: ЦЕНТРИ ЗНАНЬ В УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ»

Розглянуто мету та основні завдання трирічного (2009-2011pp.) проекту UkrELib («Електронна бібліотека: Створення центрів знань в університетах України»)

"Лише розум може створювати обов'язкові і міцні закони"

Оноре Мірабо